

Міністерство освіти і науки України  
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди  
Кафедра теорії і методики мистецької освіти та диригентсько-хорової  
підготовки вчителя

## **ЧАС МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ**

### **ЗБІРНИК СТАТЕЙ VIII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ МИСТЕЦЬКА ОСВІТА: ПОШУКИ ТА ВІДКРИТТЯ**

16-17 червня 2020 року

**I частина**

**TIME OF ART EDUCATION**

**COLLECTION OF ARTICLES VIII OF THE ALL-UKRAINIAN SCIENTIFIC-PRACTICAL  
CONFERENCE  
ART EDUCATION: SEARCH AND DISCOVERY**

**Харків 2020**

**УДК 37.032**  
**ББК 85я43**  
**Ч-24**

***Редакційна колегія***

Фомін В.В. доктор педагогічних наук, професор (гол. ред.)  
Калашник М.П. – доктор мистецтвознавства, професор  
Матвєєва О.О. - доктор педагогічних наук, професор  
Мартинюк Т.В. – доктор мистецтвознавства, професор  
Полубоярина І.І. – доктор педагогічних наук, професор  
Смирнова Т.А. - доктор педагогічних наук, професор  
Соколова А.В. - доктор педагогічних наук, професор  
Тарарак Н.Г. - доктор педагогічних наук, професор  
Тушева В.В. - доктор педагогічних наук, професор  
Перетяга Л.Є - доктор педагогічних наук, професор  
Бурма А.В. канд.пед. наук, доцент

*Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди*  
*Протокол № 7 від 19.11.2020р.*

У збірнику подано статті VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції «Мистецька освіта: пошуки та відкриття»... Збірник розрахований на студентів, магістрантів, аспірантів, докторантів, здобувачів, педагогічних і науково-педагогічних працівників науково-дослідних інститутів, ЗВО, учителів мистецьких шкіл.

**Ч-24 Час мистецької освіти «Мистецька освіта: пошуки та відкриття»: зб. статей VIII Всеукраїнської наук. - практ. конф., (16-17 червня, 2020) / заг. ред. В.В. Фомін, Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2020, Ч-І. 186 с.**

**ISBN 978-617-7298-28-0**

Редакційна колегія не завжди поділяє позицію авторів.

Автори статей несуть повну відповідальність за опублікований матеріал.

**Мова видання: українська, англійська**

**УДК 37.032**  
**ББК 85я43**

© Харківський національний педагогічний  
університет імені Г.С. Сковороди, 2020

УДК 378.016:784

Юлія Панасенко

Харківський національний педагогічний  
університет імені Г.С.Сковороди  
факультет мистецтв  
51 група

## ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ДО РОЗВИТКУ ХУДОЖНЬО- ТВОРЧОЇ СИНЕСТЕЗІЙНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ МИСТЕЦВ

Науковий керівник – кандидат педагогічних наук, доцент Л. В. Беземчук

**Анотація.** У статті розкрито методологічні сутності поняття «педагогічні умови», виявлено педагогічні умови, які впливають на процес підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва до розвитку художньо-творчої синестезійності молодших школярів та розкривають особливості їхньої художньо-творчої синестезійності і креативного потенціалу на уроках мистецтва, що сприяє свідомій орієнтації в системі художніх цінностей.

**Ключові слова.** Педагогічні умови, синестезія, синестезійність, молодші школярі, уроки мистецтва.

**Abstract.** The article reveals the methodological essence of the concept of "pedagogical conditions» revealed pedagogical conditions that affect the process of preparing future music teachers for the development of artistic and creative synesthesia of primary school students and reveal the features of their artistic and creative synesthesia and creative potential in art lessons, which contributes to conscious orientation in the system of artistic values.

**Keywords.** Pedagogical conditions, synesthesia, synesthesia, junior schoolchildren, art lessons.

**Постановка проблеми.** На сьогоднішній день залишається актуальним питання розвитку художньо-творчої синестезійності молодших школярів на уроках мистецтва. Тому дуже важлива саме фахова підготовка майбутніх учителів музики, яка має бути спрямована на оволодіння художньо-педагогічними цінностями, які мають творчий характер, який в свою чергу забезпечує не тільки професійне становлення, а й особистісне зростання студентів, дає можливість реалізувати їх творчий потенціал у вирішенні

## V. НАПРЯМИ РОЗВИТКУ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

практичних завдань музично-педагогічної діяльності в системі художніх цінностей.

**Аналіз основних досліджень і публікацій.** Дуже багато вчених у своїх дослідженнях, давали різні визначення поняття «педагогічні умови»: – сукупність об'єктивних можливостей змісту, форм, методів і матеріально-просторового середовища, спрямованих на вирішення поставлених задач (А.Я. Найн); – сукупність взаємопов'язаних і взаємозумовлених обставин процесу діяльності (В.І. Андрєєв, С.І. Ожегов); – єдність суб'єктивного й об'єктивного, внутрішнього і зовнішнього, сутності та явища (В.І. Андрєєв); – правила, що забезпечують нормальне протікання діяльності (С.Н. Брунова).

В. Радкіна зауважує, що процес художньо-творчої синестезійності молодших школярів на уроках мистецтва буде більш ефективним, якщо його підготовка здійснюватиметься за таких педагогічних умов: інтеграції естетичних знань у сфері професійно-педагогічної діяльності (включення учнів в активне, самостійне оцінювання творів мистецтва на умовах усвідомлення художнього образу); набуття власного досвіду створення художнього образу в художньо-естетичній діяльності через усвідомлення естетичної картини світу [8, 96].

За Г. Падалкою, результативність процесу виділення умов формування естетичних ідеалів, залежатиме від дотримання таких умов: – впровадження ціннісно-діяльнісного підходу в систему естетичного світогляду школярів; – залучення учнів до естетичної оцінної діяльності; послідовного збереження при цьому індивідуального різноманіття художніх переваг молодших школярів; досягнення взаємозв'язку між формуванням естетичних ідеалів, і смаків, і становленням педагогічної свідомості; – забезпечення регуляційної функції синестезії в процесі навчальної та виховної діяльності й організації дозвілля школярів засобами мистецтва; – послідовної орієнтації навчання на актуальні форми художньої культури [9, 77].

**Мета статті.** Дослідити педагогічні умови підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва до розвитку художньо-творчої синестезійності молодших школярів на уроках мистецтв.

**Виклад основного матеріалу і результатів дослідження.** У ході дослідження за визначенням В. Софіщенко виділяються такі умови: – розкриття змісту художньо-естетичних цінностей, їх поетапне освоєння та використання естетико-виховних можливостей навчальної, виховної та культуротворчої діяльності. Кожна з цих умов відображає специфіку розвитку того чи іншого компонента художньо-творчої синестезійності. Розглядаючи специфіку розвитку естетичного сприйняття та процес формування його у молодших школярів на уроках мистецтва, спираючись при цьому на аналіз наукової літератури з педагогіки, психології, філософії, припускаємо, що досягти ефективності процесу розвитку художньо-творчої синестезійності можна за наявності таких умов:

- професійної естетичної спрямованості учнів на розвиток естетичного світогляду та забезпечення рефлексивного управління цим процесом;
- реалізації змісту естетичної підготовки молодших школярів у навчально-виховній аудиторній та позааудиторній діяльності;
- застосування естетичного «занурення» під час вивчення предметів гуманітарного циклу.

Також є низка педагогічних умов, які допоможуть у підготовці майбутнього вчителя музичного мистецтва. Умовно їх можна об'єднати у чотири групи: 1) створення емоційно-естетичного середовища, яке стимулює художньо-творчу синестезійність молодших школярів у процесі слухання музичного твору; 2) застосування проблемно-пошукових ситуацій, що зумовлюють початок художньо-образного мислення, мотивації та потреби молодших школярів до самовираження; 3) стимулювання активної позиції та ініціативного пошуку молодшого школяра у пізнанні різних видів мистецтва шляхом інтеграції творів мистецтва; 4) комбінування колективних, групових та індивідуальних форм освітньої діяльності молодших школярів.[7, 152].

**Висновки та перспективи подальшого дослідження.** Розвиток художньо-творчої синестезійності молодших школярів базується на

## **V. НАПРЯМИ РОЗВИТКУ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

педагогічних принципах як узагальненій системі вимог, що охоплюють всі аспекти освітнього процесу. Художньо-творча синестезійність є вагомим компонентом художнього сприйняття та розвивається при сприйманні, розумінні, асоціюванні мистецького твору.

Також варто зазначити, що окреслені педагогічні умови у процесі їх цілісного, органічного взаємозв'язку, взаємодоповнення та взаємопроникнення є складовою розвитку художньо-творчої синестезійності молодших школярів.

### **Список використаних джерел**

1. Беземчук, Л., & Фомін, В. (2020). Формування методичної компетентності майбутнього вчителя музичного мистецтва в процесі педагогічної практики. *Professional Art Education*, 1(1), 43–49. <https://doi.org/10.34142/27091805.2020.1.01.07>
2. Дікун І. А. Формування досвіду творчої діяльності майбутніх учителів музики в процесі педагогічної практики. Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, Київ, 2018. 313 с.
3. Дікун І. А. Теоретико-методологічні засади формування досвіду творчої діяльності майбутнього вчителя музики. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки : науковий журнал*. Житомир : Євенок О. О., 2017. Вип. 2 (88). С. 101-106.
4. Костюков В. В. Методика формування педагогічно-артистичних умінь майбутніх учителів музики на заняттях з постановки голосу : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Київ, 2017. 24 с.
5. Масол Л.М. Методика навчання у початковій школі : посіб. для вчителів / Л.М. Масол, О.В. Гайдамака, Е.В. Белкіна, О.В. Калініченко, І.В. Руденко. Х. : Веста; Ранок, 2006. С. 256.
6. Московчук Л. М. Методика формування артистичних умінь у молодших школярів на уроках музичного мистецтва : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Київ, 2016. 22 с

7. Надолінська Т.В. Ігрові педагогічні технології в професійній діяльності педагога-музиканта /Т.В. Надолінська // Мистецтво та освіта: наук.метод. журн. 2014. № 1. С. 8–32.
8. Рахманова О. К. Розвиток художньо-творчої синестезійності молодших школярів на інтегрованих уроках музичного мистецтва\\ Університетський коледж Київського університету імені Бориса Грінченка, м. Київ, 2017. С. 150-153.
9. Nathan Witthoft, Jonathan Winawer, David M Eagleman. Prevalence of Learned Grapheme-Color Pairings in a Large Online Sample of Synesthetes. PLoS ONE. 2015;10(3):e0118996. DOI: 10.1371/journal.pone.0118996.
10. Das, J.G. Franca, R. Gattass, J.H. Kaas, M.A.L. Nicolelis, C. Timo-Iaria, C.D. Vargas, N.M. Weinberger, E. Volchan. The Brain Decade in Debate: VI. Sensory and motor maps: dynamics and plasticity /Brazilian Journal of Medical and Biological Research. 2001;34(12):1497-1508. DOI: 10.1590/S0100-879X2001001200001.

*Дар'я Трубнікова*

|                                                                                                                            |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| СУТНІСТЬ ЦІНІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ<br>МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В ПРОЦЕСІ ДИРИГЕНТСЬКО-ХОРОВОЇ<br>ПІДГОТОВКИ ..... | 105 |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|

## **V. НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ХУДОЖНЬО-ОБДАРОВАНИХ УЧНІВ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

*Євгенія Кумейко*

|                                                                                                          |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ<br>МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ДО СПІВРОБІТНИЦТВА З УЧНЯМИ ..... | 110 |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|

*Юлія Панасенко*

|                                                                                                                                                                      |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ<br>МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ДО РОЗВИТКУ ХУДОЖНЬО-ТВОРЧОЇ<br>СИНЕСТЕЗІЙНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ<br>МИСТЕЦТВ..... | 121 |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|

## **VI. ВИКОНАВСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МИСТЕЦЬКИХ ДИСЦИПЛІН**

*Алла Соколова*

*Ван Чжень*

|                                                                     |     |
|---------------------------------------------------------------------|-----|
| КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ДИРИГЕНТА ЯК НАУКОВА<br>ПРОБЛЕМА ..... | 126 |
|---------------------------------------------------------------------|-----|

*Анастасія Сенюттич*

|                                           |     |
|-------------------------------------------|-----|
| ПРОФЕСІЯ «ДИЗАЙНЕР ОДЯГУ» В УКРАЇНІ ..... | 136 |
|-------------------------------------------|-----|

*Вероніка Каніковська*

|                                                                                           |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| ДО ПИТАННЯ РОЗРОБКИ ДИЗАЙНУ УПАКОВКИ ВИРОБІВ ТЕКСТИЛЬНОЇ<br>ТА ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ ..... | 141 |
|-------------------------------------------------------------------------------------------|-----|

*Ольга Рибка*

|                                                                                    |     |
|------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| ДИЗАЙН КОЛЕКЦІЇ ЖІНОЧОГО ОДЯГУ ЗА МОТИВАМИ ЕТНІЧНОГО<br>УКРАЇНСЬКОГО КОСТЮМУ ..... | 146 |
|------------------------------------------------------------------------------------|-----|

*Євгенія Галіченко*

|                                                                                       |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| СТВОРЕННЯ СЦЕНІЧНОГО ОБРАЗУ ВОКАЛЬНОГО ТВОРУ НА ЗАНЯТТЯХ<br>З ПОСТАНОВКИ ГОЛОСУ ..... | 154 |
|---------------------------------------------------------------------------------------|-----|

*Олена Рись*

|                                                                                         |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| ІНТЕР'ЄР ЖИТЛОВОГО ПРИМІЩЕННЯ В СТИЛІ ЛОФТ: ЙОГО<br>ХАРАКТЕРНІ РИСИ ТА ОСОБЛИВОСТІ..... | 158 |
|-----------------------------------------------------------------------------------------|-----|